

Wyrok z dnia 12 października 1994 r.
II URN 34/94

Jeżeli organ rentowy wydał decyzję, odmawiającą przyznania renty z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, nie oceniając uprawnień wnioskodawcy do świadczenia pracowniczego są, w razie uwzględnienia odwołania, powinien w nierozpoznanym przez organ rentowy zakresie zobowiązać ten organ do wydania decyzji w wyznaczonym terminie albo orzec co do istoty sprawy. (art. 477¹⁴ § 3 k.p.c.)

Przewodniczący SSN: Teresa Romer, Sędzia SN: Stefania Szymańska, Sędzia SA: Barbara Wagner (sprawozdawca),

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 12 października 1994 r. sprawy z wniosku Eugeniusza C. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. o rentę inwalidzką, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie z dnia 2 listopada 1992 r. [...]

o d d a l i ł rewizję nadzwyczajną.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie wyrokiem z dnia 2 listopada 1992 r. [...] oddalił odwołanie Eugeniusza C. z dnia 27 kwietnia 1992 r. od decyzji [...] wydanej w dniu 30 marca 1992 r. przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., odmawiającej, wobec ustalenia, że wnioskodawca jest inwalidą III grupy, przyznania renty inwalidzkiej na podstawie art. 9 w zw. z art. 27 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz. U. z 1989 r., Nr 46, poz. 250 ze zm.), zwanej dalej ustawą ubezpieczeniową.

Minister Sprawiedliwości wyrok ten zaskarżył rewizją nadzwyczajną z dnia 8 sierpnia 1994 r. i podnosząc zarzuty rażącego naruszenia prawa, a zwłaszcza art. 477¹⁴ § 3 k.p.c. oraz art. 32 i art. 33 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), powoływanej dalej jako "ustawa o z.e.p.", a także naruszenia interesu Rzeczypospolitej Polskiej, wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie.

Zdaniem Ministra Sprawiedliwości skoro Eugeniusz C. w okresie swej aktywności zawodowej podlegał ubezpieczeniu społecznemu najpierw jako pracownik, a następnie jako osoba współpracująca, to organ rentowy powinien był ocenić jego uprawnienia do renty inwalidzkiej z obu tych tytułów. Treść decyzji [...] świadczy o tym, że wniosek o rentę inwalidzką nie został przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych rozpoznany w całości. Odwołanie wnioskodawcy z dnia 27 kwietnia 1992 r. zostało wobec tego wniesione nie tylko jako środek zaskarżenia decyzji odmawiającej przyznania renty inwalidzkiej na podstawie przepisów ustawy ubezpieczeniowej, ale także w związku z niewydaniem decyzji w sprawie renty pracowniczej. W tej sytuacji Sąd powinien był, zgodnie z treścią art. 477¹⁴ § 3 k.p.c. albo zobowiązać organ rentowy do wydania w określonym terminie stosownej decyzji albo orzec co do istoty sprawy. Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie nie zobowiązuje organu rentowego do wydania decyzji w przedmiocie

uprawnień Eugeniusza C. do renty inwalidzkiej pracowniczej równocześnie zaniechał rozpoznania sprawy w tym zakresie, czym rażąco naruszył powołany wyżej przepis. W szczególności Sąd nie ustalił daty powstania inwalidztwa odwołującego się, która to okoliczność, jako istotna dla rozstrzygnięcia sprawy, wymagała wyjaśnienia. Oddalając odwołanie Sąd jedynie podzielił stanowisko organu rentowego, że odwołujący się będąc inwalidą III grupy nie spełnia warunków do otrzymania renty inwalidzkiej jako osoba współpracująca.

Pełnomocnik organu rentowego, po zapoznaniu się z treścią uzasadnienia wyroku, wniósł o oddalenie rewizji nadzwyczajnej.

Prokurator poparł rewizję nadzwyczajną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z treści, sporządzonego na żądanie Sądu Najwyższego, uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie rozważał uprawnienia Eugeniusza C. zarówno do renty inwalidzkiej z tytułu zatrudnienia jak i z tytułu współpracy, wyjaśniając wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy i dokonując w tym zakresie niezbędnych ustaleń.

Podstawę faktyczną rozstrzygnięcia zawartego w tym wyroku stanowią bowiem ustalenia, że urodzony 1 stycznia 1949 r. Eugeniusz C., zatrudniony ostatnio w Spółdzielni Pracy "J." od dnia 7 października 1979 r. do dnia 14 czerwca 1989 r., podlegający od dnia 15 czerwca 1989 r. do dnia 30 sierpnia 1991 r. ubezpieczeniu społecznemu jako osoba współpracująca z Władysławą P., pobierający zasiłek chorobowy od dnia 30 sierpnia 1991 r. do dnia 25 lutego 1992 r., jest inwalidą III grupy " od wyczerpania okresów zasiłkowych".

Ustalenia stopnia ograniczenia zdolności do pracy oraz daty powstania inwalidztwa Sąd dokonał w oparciu przede wszystkim o opinię z dnia 29 października 1992 r. biegłych internisty, reumatologa i kardiologa.

Zważywszy specjalizacje biegłych, fakt, że opinia została wydana po zapoznaniu się przez nich z całością dostępnej dokumentacji lekarskiej oraz po zbadaniu bezpośrednim Eugeniusza C., uwzględniając nadto zbieżność konkluzji zawartej w opinii z treścią orzeczenia Wojewódzkiej Komisji do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia z dnia 26 marca 1992 r., jak również biorąc pod uwagę okoliczność, że według orzeczenia Obwodowej Komisji do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia z dnia 17 lutego 1992 r. rozpoznane u odwołującego się schorzenia nie sięgają granic inwalidztwa, brak jest zasadnych argumentów do podważenia mocy dowodowej tej opinii.

Podniesiony w rewizji nadzwyczajnej zarzut pominięcia w postępowaniu odwoławczym rozpoznania uprawnień Eugeniusza C. do renty inwalidzkiej pracowniczej nie znajduje także potwierdzenia w świetle powołanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku podstaw prawnych zawartego w nim rozstrzygnięcia.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie dokonał oceny i kwalifikacji prawnej ustalonego stanu faktycznego zarówno na gruncie przepisów ustawy ubezpieczeniowej jak też ustawy o z.e.p.

Zgodnie z treścią art. 9 ust. 4 w zw. z art. 27 ustawy ubezpieczeniowej renta inwalidzka przysługuje osobie współpracującej zaliczonej do I lub II grupy inwalidów.

Według art. 32 pkt 3 ustawy o z.e.p. w zw. z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.), warunkiem nabycia prawa do renty inwalidzkiej jest powstanie inwalidztwa w okresach, o których mowa w tych przepisach lub w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Skoro Eugeniusz C. jest inwalidą III grupy a jego inwalidztwo datuje się od dnia 25

lutego 1992 r., a zatem powstało po upływie ponad 31 miesięcy od ustania zatrudnienia, to nie spełnia on warunków do przyznania renty inwalidzkiej ani z tytułu zatrudnienia ani współpracy.

Nie stwierdziwszy podstaw do uchylenia zaskarżonego rewizją nadzwyczajną wyroku Sąd Najwyższy stosownie do treści art. 421 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

=====